

3

SECTOR INDUSTRIAL I ENERGÈTIC

RESUM

Sens dubte, l'element transcendent i que limita la capacitat d'inferència de l'informe sobre la indústria balear és la presència de la COVID-19. Aquesta pandèmia desvirtua totalment qualsevol projecció futura. L'evolució de la producció a la indústria balear continua presentant una pèrdua de representativitat dins l'economia balear; però en termes de llocs de feina el comportament no s'observa amb claredat, ja que es manté entorn d'un 7 % i el 2020 és del 6,8 %.

Quant al nombre d'empreses que componen la indústria, s'observa una important caiguda del 4,2 % el 2020 respecte al 2019, trencant una ratxa positiva iniciada el 2014. Quant al nivell de llocs de feina el 2020, hi ha una important pèrdua de llocs de treball, amb una reducció d'uns 1.200 treballadors, amb caigudes d'un 4,7 % del personal assalariat i de l'1,5 % dels autònoms respecte al 2019.

Els ingressos del sector industrial el 2018 superaren en 320 milions els de 2017 i el benefici d'explotació va ser d'uns 190 milions d'euros, dels quals, un 84 % es varen registrar a la indústria manufacturera i de subministrament d'aigua —a parts iguals—, un 10 % de subministrament d'electricitat i la resta a indústries extractives. Durant els dos primers trimestres de 2020 s'ha observat una important reducció de producció i demanda d'energia elèctrica a les Illes Balears, entorn del 18 %, però a Eivissa en els dos primers trimestre de l'any 2020 la producció va caure un 74,3 % i a Formentera un 44,3 %. Per tant, és evident l'enorme impacte de la pandèmia al respecte.

Pel que fa a les indústries relacionades amb la construcció, el 2020 hi ha registrades un total de 78 pedreres a Illes Balears, de les quals un 77 % són a Mallorca, un 14 % a Menorca i la resta a Eivissa i Formentera.

3.1.

L'EVOLUCIÓ DEL PIB, DE L'OCUPACIÓ, DE L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (IPI) I DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS

En aquest apartat s'analitza l'evolució de la producció i l'ocupació del sector industrial. Aquesta informació es desglossa i s'amplia per estructures d'empreses i per les principals branques productives del sector industrial a les Illes Balears a partir de dades de l'Ibestat, relatives a l'enquesta industrial. També s'analitzen l'índex de producció industrial (IPI), l'índex de preus industrials (IPRI) i altres indicadors conjunturals del sector industrial.

Quant a l'evolució del valor afegit brut de la indústria en termes de pes sobre el total de l'economia balear, continua destacant la tendència suau i constant de pèrdua de representativitat; es passa d'un 6,6 % el 2015 a un 5,5 % el 2019. Per tant, el previsible impacte negatiu de la COVID-19 en la indústria balear el 2020 és un efecte afegit i no una causa principal del seu comportament. Tot l'anterior és a pesar que en termes d'ocupació no s'observa amb claredat aquest comportament.

El pes del mercat laboral en la indústria balear es manté entorn d'un 7 %, i oscil·la cada any al voltant d'aquest valor. El 2020 és d'un 6,8 %.

Si ens centram en l'evolució comparativa de la producció industrial respecte a altres sectors d'activitat durant el període analitzat, s'observa que el VAB industrial

a les Illes Balears presenta el 2019 pràcticament un estacament respecte al 2018, amb una taxa del -0,16 % i que l'agricultura i les activitats financeres són els dos únics sectors que presenten un creixement negatiu el 2019, el primer amb una caiguda del 3,3 % i del 2,1 % el segon. La resta de sectors presenten taxes positives, i la construcció és, amb un 11,8 %, el sector econòmic més dinàmic, amb un màxim del 10 %. L'economia en el seu conjunt va presentar un creixement del 3,4 % (vegeu el gràfic I-3.1 i el quadre IA-3.1).

El nombre d'empreses industrials ha caigut a les Illes Balears el 2020 un 4,2 % respecte a l'any anterior, trencant una ratxa d'augment d'empreses iniciat el 2014, previsiblement a causa de la COVID-19. En total, són 113 empreses menys que l'any 2019, la major part corresponent a la indústria manufacturera, la més important del conjunt de la indústria, amb una caiguda de 108.

Aquest comportament en el nombre d'empreses es correspon amb l'evolució de la producció de la indústria. Hem de partir del fet que la Gran Recessió ja va impactar negativament en la producció industrial, tant en l'àmbit estatal com balear, i que la recuperació a nivells previs a la gran crisi de 2008 encara no s'ha produït.

La COVID-19 ha suposat per a la indústria un factor que ha agreujat el refredament que el sector presentava des de 2017 i que ha agafat dimensions més greus en el cas d'Illes Balears. Així, l'IPI del total industrial a les Illes Balears és 25 punts inferiors a l'estatal, 72 punts enfront de 96, efecte agregat del comportament dels diferents grups industrials. Observam valors sem-

blants a béns intermedis i energia, però en béns de consum aquest diferencial augmenta fins a 40 punts, amb un IPI a les Illes Balears de 54 punts (vegeu el quadre I-3.1 i el gràfic I-3.2).

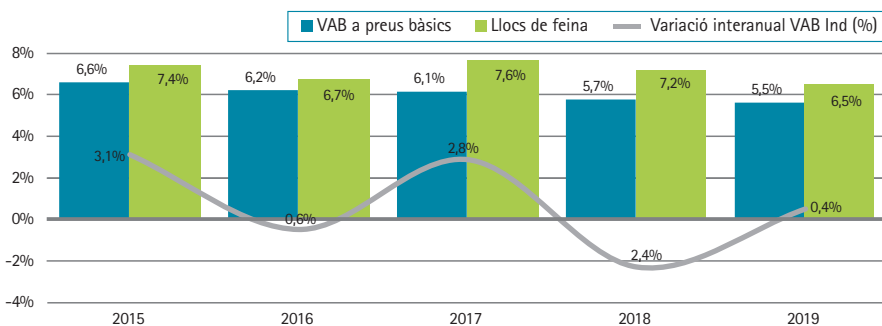
Quant al comportament dels preus industrials, mesurat per l'índex de preus industrials (IPRI), des de principis de segle les Illes Balears han mantingut un valor

de l'índex per sota de la dada estatal; un comportament que es trenca únicament el 2018 i que torna el 2019.

Amb les dades de 2020, la indústria manufacturera i l'extractiva presenten un comportament més dinàmic a les Illes Balears malgrat la COVID-19. Enfront d'això, la resta de grups, subministrament d'energia i d'aigua, mostren tendències negatives.

Gràfic I-3.1.

Pes de VAB indústria en relació amb el total i pes del llocs de feina en la indústria sobre el total de les Illes Balears (2015-2019)

Font: Ibestat a partir de l'INE. Darreres dades publicades l'1 d'abril de 2021

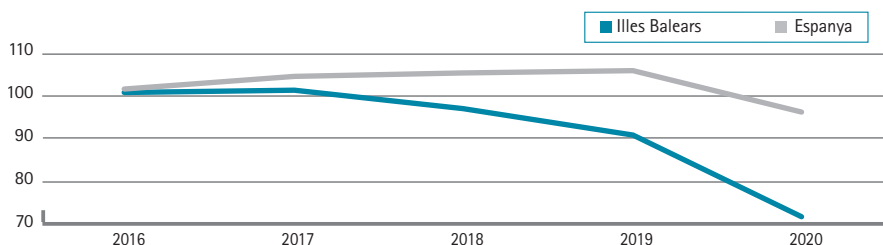
QUADRE I-3.1. NOMBRE D'EMPRESES INDUSTRIALS (CNAE 09) A LES ILLES BALEARS (2019-2020)

	2019	2020	Dif. 20-19	% de var. 20-19
Total sector industrial	2.672	2.560	-113	-4,2%
B. Indústries extractives	39	37	-3	-6,4%
C. Indústria manufacturera	2.462	2.354	-108	-4,4%
D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	29	28	-1	-4,3%
E. Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	142	141	-1	-0,7%

Font: Ibestat a partir de l'INE

Gràfic I-3.2.

Índex de producció industrial (IPI) a les Illes Balears i Espanya (base 2015) (2016-2020)

Font: INE

Val la pena prendre en consideració les primeres dades de 2020 per anticipar l'important impacte de la COVID-19. A Espanya la taxa interanual de l'IPRI ha passat d'un -0,95 % el gener a un -8,41 % el mes d'abril. En el cas de les Illes Balears, ha passat d'un -7,35 % a un -14,56 % per als mateixos mesos. Aquestes són unes dades més que rellevants per evidenciar la magnitud de l'impacte (vegeu el quadre IA-3.3 i els gràfics I-3.3 i de IA-3.1 a IA-3.4).

3.2.

EVOLUCIÓ DE LES EMPRESES INDUSTRIALS

Pel que fa al nombre d'empreses industrials el 2020, ha caigut un 1,2 % respecte a la quantitat de les existents el 2019, un total de 59 empreses; a conseqüència d'un mal comportament del sector manufacturer, amb un descens de l'1,4 %, amb 64 empreses menys que no han aconseguit superar les 3 empreses més del sector subministrament d'energia elèctrica i les 5 de subministrament d'aigua.

Dins de les empreses manufactureres destaquen les caigudes d'empreses de la fusta, amb 25 empreses menys el 2020 que el 2019; reparació i instal·lació de màquines d'equip, amb 23 menys i fabricació de mobles amb 19 menys. També presenten dades negatives altres indústries (-17 empreses) i indústries del cuir (-16 empreses).

Però tot no ha estat negatiu, dins les indústries manufactureres hi ha hagut grups que el 2020 han crescut en el nombre d'empreses. La indústria de l'alimentació té 20 empreses més que l'any anterior; fabricació d'un altre material de transport ha augmentat en 19 i confecció de peces de vestir en té 11 més que el 2019.

Amb les darreres dades de 2018, el total de benefici d'explotació del conjunt de les empreses industrials va pujar a 190 milions d'euros. La distribució percentual d'aquest benefici es reparteix entre la indústria manufacturera (43 %), subministrament d'aigua (41 %), subministrament elèctric (10 %) i indústries extractives (6 %).

Tot i això, aquesta darrera és la que té un marge d'explotació més gran, amb

un 22 %, enfront de la resta de grups a valors inferiors: subministrament d'aigües amb un 12 %, indústria manufacturera amb un 3 % i subministrament elèctric amb un 0,9 %; que fa que el conjunt del sector industrial tenguí marge d'exploració del 4 %.

Quant a la despesa de personal, el grup de subministrament d'energia elèctrica tot just destina el 3 % de la seva despesa a retribucions del personal; la resta de grups aplica més del 20 % dels seus ingressos a aquesta partida. La suma de tots els grups dona que el conjunt de la indústria destina el 15 % dels ingressos a despeses de personal (vegeu el quadre I-3.2 i el quadre IA-3.4).

3.3.

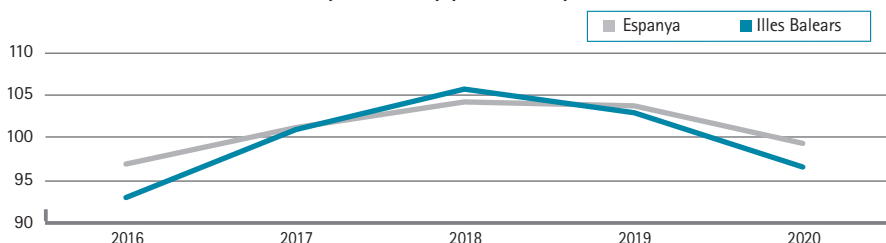
EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ

En termes d'ocupació, el nombre de treballadors a la indústria balear ha caigut en quasi 1.200 persones el 2020 respecte a

2019, dels quals 1.082 eren personal assalariat i la resta autònoms; amb la qual cosa s'ha tallat la suau generació de llocs de feina dels darrers anys, tant d'assalariats com d'autònoms. La caiguda dels primers ha estat del 4,7 %, i dels segons, de l'1,5 %. Això ha fet que, a diferència dels períodes anteriors, per primera vegada les persones donades d'alta com a autònoms guanyin pes en el conjunt de treballadors a la indústria i passin d'un 25 % a un 25,8 % del total.

En general, la pandèmia ha suposat un cop a la generació de llocs de feina a la indústria, on tots els grups presenten una caiguda més forta en el personal assalariat que en els autònoms. L'excepció és al grup d'indústries extractives, on ha augmentat el nombre de treballadors assalariats en 8 persones —un 2,2 % més el 2020—, enfront de la reducció en el nombre d'autònoms, que ha caigut en 1 persona. Així i tot, la dimensió de les dades són mostra de la relativa importància d'aquest cas.

Gràfic I-3.3.
Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI) a Espanya i a les Illes Balears (base 2015) (2014-2018)

Font: INE

QUADRE I-3.2. RESULTATS D'EXPLOTACIÓ PER AGRUPACIÓ I SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2018) (MILERS D'EUROS)

	Total sector industrial	B. Indústries extractives	C. Indústria manufacturera	D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	E. Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació
Ingressos d' explotació					
Ingressos d' explotació	5.045.252,3	54.090,6	2.203.283,8	2.125.137,5	662.740,4
Volum de negocis	4.905.290,3	52.180,1	2.170.439,0	2.089.998,6	592.672,6
Altres ingressos d' explotació	139.962,0	1.910,5	32.844,8	35.138,9	70.067,8
Despeses d' explotació					
Despeses d' explotació	4.854.835,4	42.347,9	2.121.130,9	2.106.090,7	585.266,0
Aprovisionaments	3.020.064,3	12.995,8	1.207.831,7	1.583.864,7	215.372,1
Despeses de personal	771.537,2	12.154,1	512.459,1	69.464,7	177.459,2
Altres despeses d' explotació	656.964,1	14.615,5	340.155,4	178.401,3	123.791,9
Amortització de l'immobilitzat	269.985,2	2.750,4	67.472,1	123.829,1	75.933,6
Deterioració i resultat per alienacions de l'immobilitzat	144.286,9	-150,8	-6.252,5	150.447,3	242,9
Altres resultats excepcionals	-8.002,3	-17,2	-535,0	83,6	-7.533,7
Inversions en actius materials	186.264,8	1.738,1	64.997,1	80.478,0	39.051,6
Adquisició d'immobilitzat material	196.747,1	4.264,8	71.930,2	81.241,6	39.310,5
Vendes d'immobilitzat material	10.482,2	2.526,6	6.933,1	763,5	259,0

Font: Enquesta estructural d'empreses (sector indústria). Ibestat a partir de dades de l'INE (darreres dades, de juny de 2021)

El subsector amb més presència d'autònoms és el de la indústria manufacturera, on dels 23.000 treballadors, poc més de 5.500 són autònoms. També representa el subsector més afectat per la pandèmia, ja que cau la generació de llocs de feina respecte al 2019 en 1.026 treballadors assalariats i en 88 autònoms. També val la pena ressenyar l'estabilitat del subsector de l'aigua, que durant la pandèmia manté el nombre de treballadors registrat el 2019, amb unes petites variacions percentuals del -0,9% en el cas d'assalariats i del 0,8% en el cas dels autònoms (vegeu el quadre I-3.3).

3.4.

EVOLUCIÓ DE LES BRANQUES INDUSTRIALS

Aquest punt se subdivideix en quatre apartats. Els dos primers presenten dades relatives a l'enquesta industrial de l'INE, a partir de la informació elaborada per l'Ibestat. Els apartats 3.4.3 i 3.4.4 analitzen amb més atenció algunes branques industrials més importants de la indústria balear, com som la branca no manufacturera principal, energia i aigua, i dins de les branques manufactureres, cal destacar l'activitat de les indústries relacionades amb el sector de la construcció.

3.4.1. DADES GENERALS DE L'ENQUESTA INDUSTRIAL

Els ingressos d'explotació del sector industrial balear van superar el 2018 els 5.045 milions d'euros, 320 més que el 2017. El 86% d'aquesta facturació es reparteix

entre la indústria manufacturera i el subministrament d'aigua —pràcticament a parts iguals—; seguit del subministrament d'aigua, amb un 13%, i l'1% restant, la indústria extractiva.

El benefici d'explotació del sector va ascendir a 190 milions d'euros, dels quals gairebé el 84% es van obtenir en els subsectors manufacturers i de subministrament d'aigua a parts iguals, un 10% en el subsector de subministrament elèctric, i la resta, un 6%, a indústries extractives. Les indústries amb major participació de mà d'obra són les extractives i el subministrament d'aigua, en les quals ambdues destinen un muntant superior al 20% de les seves vendes a despesa de personal. Per contra, destaca el subministrament elèctric, en el qual tot just el 3% de les seves vendes es destinen a retribucions de treballadors, mentrestant el 10% del benefici total a la indústria balear procedeix d'aquest grup.

Quant a la inversió, la indústria que destina una part més gran del benefici d'explotació a aquesta partida el 2018 va ser subministraments d'energia elèctrica, que va aplicar un import de 80 milions d'euros a inversió en actius materials quan el seu benefici d'explotació no va arribar als 10 milions. En segon lloc, la indústria manufacturera, amb una inversió de 65 milions d'euros, amb un benefici d'explotació de 82 milions. En tercer lloc hi ha subministrament d'aigua, que va destinar la meitat dels 77 milions de beneficis d'explotació de 2018 a inversions en actius materials. En darrera posició queden les indústries extractives, que tot just el 15% dels 12 milions de benefici d'explotació es van destinar a aquest objectiu.

QUADRE I-3.3. OUPACIÓ ASSALARIADA I PER COMPTE PROPÍ (RETA) A LES ILLES BALEARS (2016-2020) (MITJANA ANUAL)

	B. Ind. extractiva		C. Ind. manufacturera		D. Subm. d'energia		E. Subm. d'aigua, resid.		Total indústria		
	R. General	RETA	R. General	RETA	R. General	RETA	R. General	RETA	R. General	RETA	% RETA
Valors absoluts											
2016	302,9	46,3	15.976,5	5.401,0	974,3	27,8	3.951,9	93,2	21.205,6	5.568,2	26,3
2017	316,5	46,7	16.711,5	5.468,8	909,5	26,5	4.124,9	91,3	22.062,4	5.633,3	25,5
2018	321,8	47,7	17.200,9	5.521,8	875,6	25,8	4.321,2	95,7	22.719,5	5.690,9	25,0
2019	342,5	48,8	17.464,4	5.621,4	867,7	26,2	4.503,1	100,5	23.177,7	5.796,9	25,0
2020	350,1	47,9	16.438,1	5.533,3	845,8	25,9	4.461,0	101,3	22.095,0	5.708,4	25,8
% de variació anual											
2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	4,5%	0,9%	4,6%	1,3%	-6,6%	-4,5%	4,4%	-2,0%	4,0%	1,2%	-2,8%
2018	1,7%	2,1%	2,9%	1,0%	-3,7%	-2,5%	4,8%	4,7%	3,0%	1,0%	-1,9%
2019	6,4%	2,4%	1,5%	1,8%	-0,9%	1,3%	4,2%	5,1%	2,0%	1,9%	-0,2%
2020	2,2%	-1,9%	-5,9%	-1,6%	-2,5%	-1,0%	-0,9%	0,8%	-4,7%	-1,5%	3,3%

Font: Ibestat a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

L'ocupació en la indústria balear va créixer un 6,5% el 2018 respecte al 2017. L'efecte agregat és la suma d'un comportament dinàmic dels grups d'indústries extractives i manufactureres, amb creixements del 6,4% i del 8,6%, respectivament, i malgrat l'estancament del grup de subministrament d'aigua i de l'important descens de -9,5% de subministrament d'energia elèctrica.

L'efecte total és que hi havia 1.730 persones treballant a la indústria més el 2018 que l'any 2017. Si es comparen, per a 2018, les dades de despeses de personal i ocupació, s'observa que el cost mitjà en la indústria balear per treballador és de 29,2 milers d'euros any. Subministrament elèctric és el subsector industrial amb cost mitjà més alt, 80,6 milers d'euros any; seguit de subministrament d'aigua, amb 41,4 mil euros per any; indústries extractives, amb 30,9 milers d'euros, i tanca en darrera posició la indústria manufacturera, amb 24,5 milers d'euros.

Així, la indústria manufacturera comparteix ser el de més ocupació i menor cost salari-

al per treballador. Centrant-nos en aquest subsector i descendint als seus grups, el més nombrós és el d'alimentació, amb un total de 3,9 milers de treballadors el 2018, amb un sou mitjà de 22,9 milers d'euros a l'any. Per contra, el grup més reduït és el de metal·lúrgia, amb tot just 21 treballadors i un sou mitjà de 18 milers d'euros.

El grup amb un cost salarial més alt és el de fabricació de productes farmacèutics, que, amb 84 treballadors, presenta un cost mitjà a l'any de 42,5 mil euros. Finalment, el grup amb el cost mitjà més reduït és el de confecció de peces de vestir, que, amb un total de 209 treballadors, presenta un cost mitjà de 10,2 milers d'euros a l'any (vegeu el quadre I-3.3, el quadre I-3.4, el quadre IA-3.5 i el quadre IA-3.6).

Per acabar l'apartat i sense informació del comportament d'ocupació desagregat per grups a la indústria i sense disposar de dades de 2020, hem recorregut a dades primàries de l'INE per a aquest sector i poder avaluar l'impacte de la COVID-19 en el comportament de l'ocupació a la indústria.

QUADRE I-3.4. PERSONAL OCUPAT PER AGRUPACIÓ I SECTOR D'ACTIVITAT A LES ILLES BALEARS (2017-2018)

	2017	2018	Dif. 18-17	Var. 18-17 (%)
Total sector industrial	24.737	26.470	1.733	7,0%
B. Indústries extractives	368	393	25,0	6,8%
C. Indústria manufacturera	19.110	20.901	1791,0	9,4%
D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	944	862	-82,0	-8,7%
E. Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	4.315	4.314	-1,0	0,0%

Font: Enquesta estructural d'empreses (sector indústria). Ibestat a partir de dades de l'INE (darreres dades, de juny de 2021)

Aquestes dades són clares. En l'àmbit estatal l'impacte és evident; així, des de 2014 l'ocupació a la indústria ha presentat un comportament dinàmic, amb taxes positives i amb un màxim el 2017, amb un creixement del 5 %. Només el 2020 s'observa una clara caiguda del 2,3 %, mentre que el 2019 el nombre de llocs de feina a la indústria creixia el 2 %.

Al contrari, a les Illes Balears la tendència de l'ocupació a la indústria mostrava signes de cansament molt abans, amb taxes de creixement negatives des del 2018, amb un -2,2 %; el 2019 passa a un -8 %, i el 2020 presenta un -2,7 %. Per tant, a la indústria de les Illes Balears la COVID-19 va ser un factor agregatiu però no determinant en el mal comportament de l'ocupació el 2020.

3.4.2. PRINCIPALS RESULTATS DE L'ENQUESTA INDUSTRIAL PER BRANQUES D'ACTIVITAT

En aquest apartat es presenten dades i informació relatives a productivitat del treball, excedent brut d'explotació, cost laboral unitari i quota d'excedents per branques d'activitat. Començant amb la productivitat del factor treball, s'observa que el 2018 era de 52,5 milers d'euros. El subsector de subministrament d'energia elèctrica presenta el registre més gran, amb 483,6 milers d'euros per treballador, fet que representa més de 35.000 euros menys que l'any anterior i més reduït que el valor registrat el 2016. Li segueixen les indústries extractives, amb 67,7 milers d'euros; subministrament d'aigua, 62,87 milers d'euros, i tanquen la classificació

les indústries manufactureres, amb 32,3 milers d'euros. Dins la indústria manufacturera, el grup més productiu en termes de factor treball és el de fabricació de maquinària (57,2 milers d'euros). L'últim grup, en termes de productivitat del factor treball, és fabricació de begudes (10,6 milers d'euros) (vegeu els quadres Q5 i QA7).

Per una altra banda, si tenim en compte que la renda nacional es pot dividir entre la part destinada a excedents bruts d'explotació i una part a rendes del treball i que la quota d'excedent és el primer dividit per la renda. Així, les rendes del treball dividit per la renda més la quota d'excedent sumen 1 i, per tant:

$$q = 1 - \frac{\frac{W}{L}}{\frac{Y}{L}} = 1 - \frac{w^*}{\pi_L}$$

Sent:

q= Quota d'excedents

W= Rendes del treball

Y= Renda

w*= Rendes del treball per treballador

π_L = productivitat aparent del factor treball

Aplicant aquesta expressió, és a dir, dividint les rendes del treball per treballador per la productivitat aparent del factor treball, obtenim una estimació de la quota d'excedent per cada grup. A l'àmbit agregat, s'observa que la quota d'excedents a la indústria és de 44,4 %. Subministrament elèctric és el subsector que presenta una quota d'excedents més alta (71,9 %), seguit del d'indústries extractives i subministrament d'aigua. Tanca, en el darrer lloc, indústries manufactureres, amb un 24,2 %. També dins d'aquest subsector, confecció de peces de vestir és, amb un 40,2 %, el de més quota

d'excidents, i el de fabricació de maquinària és la que té pitjor quota (vegeu els quadres I-3.5 i IA-3.7).

3.4.3. ENERGIA

Si es comença amb la facturació elèctrica, s'observa que ha caigut un 2 % el 2018 respecte del 2017, arrossegat per la reducció de Mallorca i a pesar del creixement de la facturació a Eivissa i Formentera, que han augmentat un 4 % i 3,1 % respectivament respecte de l'any anterior. A l'altre costat, se situa Menorca, que ha facturat un 1,4 % menys que l'any anterior. De fet, Mallorca ha disminuït un 2,6 % (vegeu quadre I-3.6.).

Malgrat això, Mallorca factura el 79,8 % del total, seguit de Menorca, amb un 12,9 %; Eivissa, un 6,8 %, i Formentera, un 0,6 %. L'activitat de producció i distribució d'energia elèctrica és la que presenta una caiguda més important de la facturació el 2018 respecte del 2017, tant

en l'àmbit de la comunitat autònoma com per a cadascuna de les illes. Així mateix, se superen caigudes del 45 % en tots els casos, en què destaca el cas més elevat, Eivissa, amb un -60 %, i a excepció de Formentera, amb un -7,6 %.

Pel costat positiu, fusta, construcció i reparació naval i altres materials de construcció lideren els comportaments més positius respecte a l'exercici anterior. Si tenim en compte el volum de facturació, hem d'analitzar el grup de ciments, calç i guixos vinculat a la construcció, que representa el 20 % de la facturació total de l'energia elèctrica, i el grup d'alimentació, amb un pes del 37 %. En el primer cas, el grup presenta una reducció de la facturació del 5 % el 2018 respecte a l'any anterior, malgrat que Menorca va registrar un augment del 4 %. En el cas de l'alimentació, la reducció és de l'1,3 %, però Eivissa i Formentera varen ser les úniques que registraren un comportament positiu, del 5,8 % i 2 % respectivament (vegeu el quadre I-3.7.).

QUADRE I-3.5. PRODUCTIVITAT APARENT DEL TREBALL, EBE PER OCUPAT I COST LABORAL UNITARI A LES ILLES BALEARS (MILERS D'EUROS) (2018)

	Productivitat del treball (milers d'euros)	EBE per ocupat (milers d'euros)	Cost laboral unitari (euros)	Quota d'excidents (q) (%)
Total sector industrial	52,5	23,3	631,6	44,4%
B. Indústries extractives	67,7	36,7	491,7	54,2%
C. Indústria manufacturera	32,3	7,8	889,0	24,2%
D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	483,6	347,5	171,6	71,9%
E. Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	62,8	32,3	668,7	51,4%

Font: Enquesta estructural d'empreses (sector indústria). Ibestat a partir de dades de l'INE

QUADRE I-3.6. ESTRUCTURA DE LA FACTURACIÓ DE L'ENERGIA ELÈCTRICA A LA INDÚSTRIA DE LES BALEARS PER ILLES (KW/h) (2017-2018)

	2018	2017	Var. (%)
Illes Balears	188.786.580,6	192.671.715,5	-2,0
Mallorca	150.596.699,6	154.667.760,6	-2,6
Menorca	24.330.908,5	24.669.663,7	-1,4
Eivissa	12.799.315,0	12.306.015,2	4,0
Formentera	1.059.657,4	1.028.276,4	3,1

Font: lbestat a partir de dades de GESA. Darreres dades, de l'1 de juny de 2021

QUADRE I-3.7. FACTURACIÓ DE L'ENERGIA ELÈCTRICA (KWh) (GESA) DE LES ACTIVITATS DEL SECTOR DE LA INDÚSTRIA A LES ILLES BALEARS (2017-2018)

	2017	2018	% de var. 18-17
Total	192.671.716	188.786.581	-2,0
Extracció i aglomeració de carbó	75.623	76.141	0,7
Extracció de petroli i gas	286.644	282.562	-1,4
Combustible nuclear i altres energies	260.745	269.243	3,3
Coqueries	2.527	2.631	4,1
Producció i distribució d'energia elèctrica	3.928.542	2.023.577	-48,5
Fabricació i distribució de gas	3.290	3.335	1,4
Mines i pedreres (no energètiques)	6.972.408	7.138.447	2,4
Siderúrgia i fosa	7.306.508	7.473.201	2,3
Metal·lúrgia no fèrria	36.067	39.110	8,4
Indústria del vidre	2.506.647	2.504.422	-0,1
Ciments, calçs i guixos	40.050.827	37.999.757	-5,1
Altres materials de construcció	8.992.287	10.211.472	13,6
Química i petroquímica	4.573.642	4.445.246	-2,8
Màquines i transformacions metàl·liques	2.570.947	2.608.091	1,4
Construcció i reparació naval	2.938.692	3.708.235	26,2
Construcció d'automòbils i bicicletes	14.115.700	13.628.536	-3,5
Construcció d'altres mitjans de transport	0	1.532	-
Alimentació, begudes i tabac	70.546.509	69.630.354	-1,3
Indústria tèxtil, confecció de cuir i calçat	8.919.528	8.401.933	-5,8
Indústria de fusta, suro (no fabricació de mobles)	556.442	826.240	48,5
Pastes papereres, paper, cartró	1.160.641	1.319.922	13,7
Arts gràfiques i edició	6.736.632	6.549.595	-2,8
Indústria del cautxú, plàstic i altres indústries	10.130.869	9.643.001	-4,8

Font: lbestat a partir de dades de GESA. Darreres dades, de l'1 de juny de 2021

Notes: Les dades de facturació elèctrica es refereixen a estimacions de consum real. Això provoca que alguns registres puguin tenir valors negatius una vegada fets els ajustos.

En termes de producció i demanda elèctrica, Mallorca el 2020 va produir el 90 % de l'electricitat, amb una demanda del 76 %, la qual cosa suposa un saldo excedent del 14 %, uns 705.000 MW/h. Menorca reflecteix per al mateix període una necessitat d'electricitat, ja que ha produït el 7,3 % i ha consumit el 8,1 % d'electricitat generada a les Illes Balears, amb la qual cosa presenta una demanda no coberta d'electricitat entorn dels 42.000 MW/h. En el cas d'Eivissa i Formentera, tot just han produït el 3 % i ha demandat el 15 % de l'energia elèctrica de les Illes Balears, amb una necessitat de 660.000 de MW/h (vegeu el quadre Q18).

Pel que fa a l'impacte de la COVID-19 en la producció i demanda elèctrica a les Illes Balears, basta analitzar les dades corresponents als dos primers trimestres de 2020 i comparar les dades respecte a l'exercici anterior. En termes globals, la producció i la demanda han caigut un 18 %. Entorn d'aquestes xifres hi ha Mallorca i Menorca; però a Eivissa els dos primers trimestres de l'any 2020 la producció va caure un 74,3 %, i a Formentera un 44,3 %.

Quant a la demanda a Eivissa, va presentar també un 18 % de reducció respecte a 2019, i Formentera, un 27,2 %. Per tant, queda evident l'enorme impacte de la pandèmia al respecte.

En relació amb el consum de productes petrolífers líquids, s'aprecia com el percentatge de bio en gasolina perd pes en els darrers deu anys. Si el 2010 el percentatge de bio en les gasolines era del 6,7 %, el 2020 es del 3,7 %. Per contra, en el cas de

bio en gasoil, el comportament és contrari, ja que si el 2010 el percentatge era del 5,9 %, el 2020 és del 7,2 %.

Igual que en el cas anterior, si s'analitza el consum durant els dos primers trimestres de 2020 per avaluar l'impacte de la COVID-19, aquest és clar; s'hi observa una reducció del consum, en tots els grups, per sobre del -35 % respecte del mateix període del 2019, amb una caiguda màxima pel cas de fueloil BIA, amb una reducció del 50,3 %. Hi ha una excepció, que és gasoil B, que mostra una reducció en el consum tot just del 5,6 %.

En línies generals, la gasolina presenta un consum més alt que el dièsel, que va assolir el màxim el 2007, just a l'entrada de la Gran Recessió. A partir d'aquell any, el seu consum ha disminuït fins al 2012, exercici a partir del qual s'estabilitza el consum per sobre del dièsel, que presenta, per al període de 1997 a 2019, un comportament molt més estable, però amb una caiguda sensible a principis de 2020, a causa de la pandèmia (vegeu els quadres I-3.8 i I-3.9 i el gràfic I-3.4).

3.4.4. INDÚSTRIES RELACIONADES AMB EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

La indústria del ciment és l'activitat principal de les indústries relacionades amb el sector de la construcció. L'evolució d'aquesta indústria es presenta a l'apartat de construcció i l'habitatge d'aquesta memòria, ja que la producció i consum de ciment s'utilitza com un dels principals indicadors d'activitat del sector de la construcció.

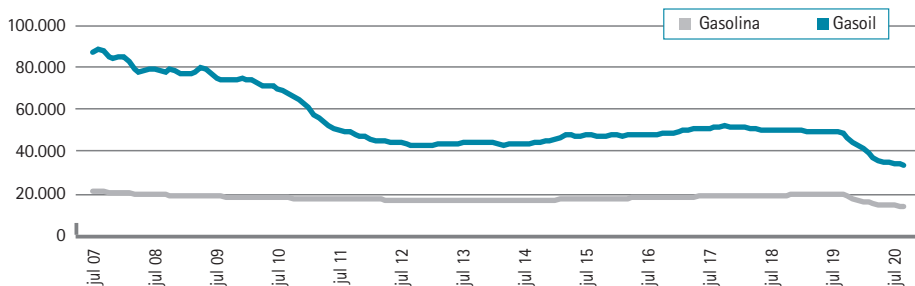
En termes agregats, el nombre de pedreres a les Illes Balears el 2020 arriba a 78; de les quals gairebé el 77 % són a

Mallorca; el 14 % a Menorca, i la resta, a Eivissa i Formentera (vegeu el quadre IA-3.9).

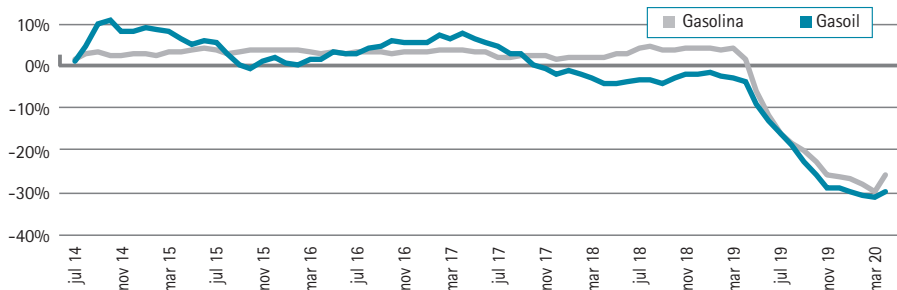
QUADRE I-3.8. PRODUCCIÓ I DEMANDA ELÈCTRICA A LES BALEARS PER ILLES (MW/h) (2020)			
	Producció	Demanda	Diferència
Mallorca	4.432.779,3	3.727.765,1	705.014,2
Menorca	360.060,0	401.988,1	-41.928,1
Eivissa	136.850,9	756.624,2	-619.773,3
Formentera	8.307,1	51.619,9	-43.312,8

Font: Ibestat a partir de dades de Red Eléctrica de España

Gràfic I-3.4a.
Consum dels principals productes petrolífers (tones) a les Illes Balears (2005-2020)
(mitjana centrada d'ordre 12)

Gràfic I-3.4b.
Consum dels principals productes petrolífers (tones) a les Illes Balears (2014-2020)
(taxa centrada d'ordre T12-12 sobre sèrie original)

Font: CORES

QUADRE I-3.9. CONSUM DE PRODUCTES PETROLÍFERS A LES BALEARS (2010-2015-2019-2020)

	Gasolina 97 IO	Gasolina 95 IO	Gasolina 98 IO	% bio en gasolines	Gasoil A	Gasoil B	Gasoil C	% bio en gasols	Fueloil BIA
2010	0,0	203.451,5	18.834,6	6,7%	391.773,8	72.240,6	385.341,1	5,9%	201.855,7
2015	0,0	201.265,5	11.491,9	6,9%	395.522,0	44.829,0	138.211,2	4,3%	105.021,5
2019	0,0	229.423,9	14.244,4	3,4%	409.631,8	50.092,3	140.037,0	8,0%	80.375,8
2020	0,0	167.564,2	11.146,9	3,7%	300.200,8	48.738,8	72.820,4	7,2%	48.416,4

Font: CORES

GRÀFICS EXTRES

Quadre IA-3.2. Índex de producció industrial (IPI) a les Illes Balears i Espanya (base 2015) (2015-2020)

Quadre IA-3.8. Facturació de l'energia elèctrica (kWh) (GESA) de les activitats del sector de la indústria a les Illes Balears (2017-2018)